

Вищий державний навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Навчально-науковий юридичний інститут

ПОДАТКОВЕ ПРАВО

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
підготовки бакалаврів
галузі знань 08 Право

спеціальності 081 Право

Івано-Франківськ
2018 рік

РОЗРОБЛЕНО у навчально-науковому юридичному інституті
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: к.ю.н. Петровська І.І., доцент кафедри
конституційного, міжнародного та адміністративного права

Обговорено та затверджено Вченою радою навчально-наукового
юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені
Василя Стефаника, “30” вересня 2018 р., протокол № 1

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Податкове право» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму підготовки «Право». Податкове право є підгалуззю фінансового права та охоплює міжгалузеві інститути й норми які стосуються оподаткування.

Підгалузь податкового права поділяється на загальну й особливу частини. При цьому, загальна частина об'єднує норми, які закріплюють загальні принципи, правові форми і методи податкової діяльності, правовий статус суб'єктів, а також норми, які регулюють відносини податкового контролю. Особлива частина фінансового права включає певні групи правових норм, що регулюють однорідні відносини, об'єднані у самостійні інститути (зокрема, здійснення податкового адміністрування в різних сферах господарювання, податкового режиму, адміністрування різних видів податкових платежів, притягнення до відповідальності за порушення податкового законодавства тощо).

Сучасна податкова політика держави – це, насамперед, формування і застосування затверджених на законодавчому рівні економічних інструментів і відповідних рішень, призначених сприяти зростанню надходження платежів до бюджету, а також врахування змін чинної податкової системи, визначення механізму обчислення, сплати і зарахування платежів до бюджетів. При цьому, податкова політика провадиться в життя через податкове законодавство та відображає політичні, правові та економічні процеси, які супроводжують процес становлення правової держави з ринковою економікою, а також адаптацію національного законодавства до міжнародних норм та стандартів.

Основними джерелами цієї галузі виступають такі чинні нормативні акти, як Конституція України; Податковий кодекс України, а також ряд інших національних та міжнародних актів.

Навчальну програму курсу «Податкове право» розроблено відповідно до навчального плану для студентів 4 курсу, з урахуванням співвідношення обсягу лекційного матеріалу, семінарських занять та самостійної роботи студентів.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Податкове право» має надзвичайно велике значення для підготовки фахівців юридичних спеціальностей, оскільки надає необхідні правові основи, без яких неможливе повноцінне засвоєння знань в галузі фіскальної діяльності держави, в тому числі й тих, що мають пріоритетне значення у підготовці фахівців в галузі права. Зокрема, це знання у сфері фінансового планування діяльності господарюючих суб'єктів, податкового законодавства, тощо. Тому, дуже важливо допомогти студентам-правознавцям систематизувати загальнотеоретичні правові знання та положення нормативно-правових актів.

Також, важливою умовою успішного засвоєння студентами змісту основних інститутів податкового права є не тільки ознайомлення з системою законодавства, а й формування навичок практичного опрацювання нормативних актів, дослідження динаміки їх зміни та оновлення.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Загальні засади податкового права.
2. Характеристика окремих видів податкових платежів.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення даного курсу є оволодіння студентами знаннями щодо правового регулювання податкової діяльності. Навчальна дисципліна «Податкове право» спрямована на формування у студентів правового світогляду та відповідного мислення категоріями, що відображають специфіку фіскальної політики, закріплення необхідних юридичних знань з метою вирішення конкретних питань практичної діяльності щодо податкової системи держави, забезпечення фіскальної дисципліни та правопорядку.

Предметом вивчення курсу «Податкове право» є правові норми, які охоплюються самостійною комплексною підгалуззю системи права України – податковим правом, їх тлумачення та механізми реалізації та широке коло суспільних відносин у сфері оподаткування, що мають грошовий характер і безпосередньо пов'язані з формуванням фондів коштів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Податкове право» є:

- оволодіння навичками та вміннями аналізувати податкове законодавство;
- формування знань основних категорій податкового права;
- ознайомлення з елементами податкових платежів, та їх характеристиками;
- засвоєння знань щодо податково-правового регулювання механізму стягнення податкових платежів, притягнення до відповідальності за порушення податкового законодавства.
- формування навичок практичного опрацювання нормативних актів, дослідження динаміки їх зміни та оновлення.
- ознайомлення студентів зі змістом, суттю інститутів податкового права;
- розвиток навичок щодо аналізу податкових норм, їх тлумачення і застосування.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- сучасний стан податкової системи України;
- термінологію оподаткування; принципи податкової політики;
- систему податкових органів України;
- види податків і зборів, які справляються в Україні;
- порядок нарахування, обчислення та сплати податків та зборів;
- зміст загальної та спрощеної системи оподаткування; особливості відповідальності за порушення законодавства у сфері оподаткування.

вміти:

- правильно тлумачити і застосовувати податкові норми та інші норми, що регулюють відносини у сфері оподаткування;
- визначити платників окремих видів податків, зборів, об'єкт, базу оподаткування, ставки податку, збору, особливості нарахування та сплати різних видів податків, зборів;
- скласти апеляційну скаргу під час апеляційного узгодження податкового зобов'язання;
- оскаржувати рішення контролюючих органів в порядку адміністративного судочинства;

— визначити вид відповідальності та кваліфікувати дії посадових осіб юридичних осіб.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Загальні засади податкового права.

Тема 1. Зміст податків та структура податкової системи

Етапи становлення і розвитку оподаткування. Поняття податку та його риси. Функції податку. Порядок встановлення, введення та скасування податків. Елементи податку як юридичної категорії. Податкові пільги.

Поняття податкової системи та її склад. Принципи оподаткування. Класифікація податків. Місце зборів та мита в податковій системі України.

Спеціальні податкові режими.

Порівняння прямих та непрямих податкових платежів.

Тема 2. Поняття та основні категорії податкового права. Податковий процес.

Поняття, предмет та метод податкового права. Джерела податкового права. Податковий закон. Принципи податкового права. Податкова правосуб'єктність.

Податкові роз'яснення та консультації. Оскарження рішень фіскальних органів.

Поняття, об'єкти і суб'єкти податкових правовідносин.

Система органів Державної фіскальної служби.

Інститут податкового процесу.

Тема 3. Права і обов'язки податкових органів

Правовий статус контрольно-фіскальних органів у податкових відносинах.

Механізм примусу в сфері податкової діяльності, як вид адміністративного примусу. Податковий обов'язок. Заходи примусу в сфері оподаткування.

Характеристика окремих видів прав контролюючих органів:

- Облік платників податків та інших обов'язкових платежів.
- Перевірка платників податків як функція податкового контролю.
- Податкова застава.
- Адміністративний арешт активів.

Обов'язки контрольно-фіскальних органів за податковим законодавством.

Тема 4. Права і обов'язки платників податків.

Правовий статус платників податків.

Характеристика окремих видів прав платників податків в Україні:

- Право на відстрочення та розстрочення податкових платежів, продовження граничних строків сплати податку. Податковий борг та його складові.

- Право на повернення надміру або помилково сплачених сум податків.

- Право на оскарження та на перегляд рішень контролюючих органів.

- Право на ознайомлення з актом перевірки та подання зауважень до нього.

Обов'язки платників податків та їх види. Податковий обов'язок та податкове зобов'язання.

Податкова декларація та її види.

Тема 5. Відповідальність за порушення податкового законодавства

Загальна характеристика відповідальності за порушення податкового законодавства та її видів.

Поняття податкового правопорушення. Його склад. Непрямі методи виявлення податкових зобов'язань.

Поняття та види санкцій за порушення податкового законодавства.

Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення податкового законодавства.

Дисциплінарна відповідальність працівників контролюючих органів.

Змістовий модуль 2. Характеристика окремих видів податкових платежів.

Тема 6. Оподаткування доходів фізичних осіб

Загальна характеристика податку з доходів фізичних осіб. Дохід як податкова категорія.

Види доходів фізичних осіб та особливості їх оподаткування.

Податкова соціальна пільга.

Подання податкової декларації фізичними особами. Особливості оподаткування фізичних осіб – підприємців.

Правові основи усунення подвійного оподаткування громадян.

Тема 7. Особливості правового регулювання податку на прибуток. Військовий збір

Загальна характеристика податку на прибуток. Платники даного податку.

Правові засади формування об'єкту податку на прибуток підприємств. Амортизаційні відрахування. Порядок сплати податку на прибуток підприємств різними видами суб'єктів – платників податку.

Поняття, правове регулювання та адміністрування військового збору як тимчасового загальнодержавного податкового платежу.

Тема 8. Податок на додану вартість та його правове регулювання

Походження податку на додану вартість. Способи визначення податкового зобов'язання у ПДВ

Групи платників ПДВ.

Об'єкт оподаткування податку на додану вартість. Правові засади формування звичайної ціни.

База оподаткування ПДВ.

Адміністрування ПДВ. Бюджетне відшкодування з ПДВ.

Види пільг з ПДВ.

Тема 9. Акцизний податок. Рентна плата. Екологічний податок.

Поняття та елементи акцизного податку. Види підакцизних товарів.

Елементи акцизного податку.

Рентна плата: поняття та види. Елементи різних видів ренти.

Екологічний податок: історія та мета встановлення в Україні, елементи.

Тема 10. Місцеві податкові платежі. Спрощена система оподаткування.

Загальна характеристика місцевих податків та зборів. Правове регулювання місцевих податків і зборів відповідного до чинного податкового законодавства.

Види місцевих податків та їх характеристика. податок на нерухоме майно та його види. Місцеві збори, їх види і характеристика, особливості сплати.

Характеристика спрощеної системи оподаткування. Умови переходу на спрощену систему оподаткування, обліку та звітності. Єдиний податок та його адміністрування. Види платників єдиного податку.

Норми перерахування єдиного податку до бюджетів різних рівнів.

3. Рекомендована література:

Базова

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI зі змінами / Верховна Рада України : офіц. текст. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Пришва Н.Ю. Податкове право. Підручник – К.: Юрінком Інтер., 2010 368 с. (10 прим).
3. Податкове право [Текст]: навч. посіб./за ред. М. П. Кучерявенка. К.:Юрінком Інтер, 2003. 400 с (4 прим).
4. Податкове право [Текст] / Від. ред. Шумський П.В. Тернопіль: Економічна думка, 2000. 54 с. (1 прим).
5. Податкове право [Текст]: навч. посіб./За ред. М.П. Кучерявенка .- К.:Юрінком Інтер,2004 .-400 с. (2 прим).
6. Податкове право України [Текст]: навчальний посібник/за ред. М. П. Кучерявенко .- К.:Алерта:КНТ:ЦУЛ, 2009. 483 с. (10 прим).
7. Податкове право [Текст]: науково-практичний посібник / Бандурка О.М., Понікаров В.Д. Попова С.М. К.:ЦУЛ, 2012. 312 с (6 прим).
8. Гаврилюк Р. Право людини на податки як перерозподільна справедливість. Юридична Україна. К.:Юрінком Інтер, 2015. №3. С.19-27. URL: http://pressa.yurincom.com/tovar/Zhurnal-yuridichna-ukraina_3-2015
9. Кучерявенко М. П. Податкове право України. Академічний курс [Текст]: підручник .Рек. МОН. К.:Правова єдність, 2008. 701 с. (15 прим).
10. Качула С.В., Бодня Д.А., Поривай А.О. Податки як основа реалізації соціальної функції держави. Економічний вісник університету. 2017. Випуск №34/1. С.251-259. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/podatki-yak-osnova-realizatsiyi-sotsialnoyi-funktsiyi-derzhavi>

Допоміжна

1. Безрутченко С., Кузьменко О. Характеристика публічного інтересу у міжбюджетних правовідносинах // Підприємництво, господарство і право. – 2011. - № 12. – С. 145-148
2. Буздуган Я. Фінансовий контроль і правові шляхи його реалізації // Підприємництво, господарство і право. – 2011. - №6. – С.26-29
3. Бюджетне законодавство України : науковий збірник / укладач Тимошук І.С. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 372 с.
4. Вдовічен В. Оперативні юридичні форми податково-правового компромісу // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 6. – С.28-31
5. Галунько В., Онищук О. Правовий статус посадових осіб публічної адміністрації // Право України. – 2011. – №7. – С.156
6. Гетманець О. Правові основи бюджетного контролю // Право України. – 2010. – №3. – С. 174
7. Глушук Н. Законодавче регулювання інформаційної діяльності органів державної податкової служби України // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – №7. – С.71-74
8. Занфіров М. Правова природа фінансових санкцій // Підприємництво, господарство і право. – 2011.- №8.- С.81-84
9. Іванський А. Презумпція невинуватості у публічних фінансових

правовідносинах // Право України. – 2010. – №12. – С.159

10. Крикун В. Податки і збори як елемент державної антикризової політики у сфері економіки України // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – №4. – С.121-123

11. Литвин О., Мороз Д. Удосконалення інформаційного забезпечення податкової міліції на прикладі Європейського Союзу // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – №11. – С.56-59

12. Мойсик В.Р. Кримінальна відповідальність за шахрайство з фінансовими ресурсами в Україні : аналіз правотворчості та правозастосування [текст] : монографія / Володимир Романович Мойсик . – К. : Атіка-Н, 2010. – 244 с.

13. Монаєнко А. Місце фінансово-правової відповідальності в системі юридичної відповідальності // Право України. – 2011. - № 9. – С.228-231

14. Мулявка Д., Берднікова Л. Теоретичні аспекти визначення правосуб'єктності органів Державної податкової служби України як суб'єкта адміністративного судочинства // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – №12. – С.130-132

15. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Азарова М.Я. – К. : ЦУЛ, 2010. – 480 с.

16. Омельченко А. Система та правовий статус органів державного управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні // Юридична Україна. – 2011. – №9. – С. 97-101.

17. Погорєлова О. Основні юридичні гарантії захисту прав платників податків // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – №3. – С. 65-69

18. Радзівіл К. До питання визначення адміністративної відповідальності у фінансовій сфері // Підприємництво, господарство і право. – 2012. - №5. – С.25-28

19. Радзівіл К. Поняття та зміст фінансової безпеки держави // Підприємництво, господарство і право. – 2011. - №5. – С.94-97

20. Самань В. Визначення місця податкового контролю у системі фінансового контролю // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 6. – С.32-34

21. Тельнова Г.В. Анализ корпоративного налогообложения и налога на доходы физических лиц в странах Европы. Журнал Проблемы экономики. Світова економіка та міжнародні відносини. 2017. № 2. С. 48-54. URL: <http://ea.donntu.edu.ua/handle/123456789/28683>

22. Трубін І. Правове регулювання системи електронних грошей в Україні // Підприємництво, господарство і право. – 2011. - №12. – С. 157-160

23. Чернадчук В. Норми-дефініції податкового законодавства // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – №5. – С.86-89

Інформаційні ресурси

1. Локальна внутрішня університетська мережа <http://lib.pu.if.ua/>
2. Верховна Рада України <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>
4. Державна фіскальна служба України <http://sfs.gov.ua/>
5. Міністерство фінансів України <http://minfin.kmu.gov.ua/>
6. Міністерство юстиції України <http://www.minjust.gov.ua/>

7. Президент України <http://www.president.gov.ua/>
8. Державна казначейська служба України <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>
9. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України <http://www.me.gov.ua/>
10. Гугл академія (посилання на наукові статті та іншу наукову і навчальну літературу за умови наявності електронної пошти гугл)
<https://scholar.google.com.ua/>
11. Івано-Франківська обласна державна адміністрація <http://www.if.gov.ua/>
12. Івано-Франківська міська рада <http://www.mrada.if.ua/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання : залік

5. Засоби діагностики успішності навчання : тестові завдання; письмові контрольні роботи; самостійні роботи; експрес-опитування; відкриті тести по термінах (термінологічний диктант), схематичні завдання, практичні завдання тощо.